

2017 AGION IN CIJFERS

AGION

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

INHOUDSTAFEL

Woord vooraf

1 Over AGION

- 1.1 Situering AGION
 - 1.2 Opdracht AGION
-

2 Masterplan Scholenbouw

3 Cijfers 2017

- 3.1 Jaarbudget
 - 3.2 Betalingen
 - 3.3 Waarborgverlening
 - 3.4 De lijst met subsidieaanvragen
 - 3.5 Het principeakkoord
 - 3.6 Gunningen
-

4 Capaciteit

5 DBFM

- Scholen van Morgen
 - 5.1 182 projecten
 - 5.2 Stand van zaken
 - Nieuw projectspecifiek DBFM-programma.
-

6 Passiefscholen

- 6.1 19 Vlaamse passiefscholen
 - 6.2 Opvolging en monitoring
-

7 Communicatie, sensibilisering en adviesverlening

- 7.1 Schoolbouwformule
 - 7.2 Schoolgebouwen in beeld 2013-2017
 - 7.3 Focus op Scholenbouw
 - 7.4 Instrument voor Duurzame Scholenbouw
 - 7.5 Pimp je Speelplaats
-

8 Scholen in de kijker

Woord vooraf

Dit jaaroverzicht blikt terug op 2017 en enkele lopende projecten en realisaties. Het agentschap werkte geëngageerd mee aan het in stand houden en verder uitbouwen van het schoolgebouwenpark in Vlaanderen.

In 2017 lag de focus naast, de subsidieverlening via de Reguliere Financiering en de DBFM-inhaalbeweging, op de verdere uitvoering van het Masterplan Scholenbouw en de klimaatregelen uit het Vlaams klimaatpact.

In navolging van de conceptnota van het Masterplan Scholenbouw nodigde AGION scholen uit om een bouwdoossier in te dienen via het nieuwe projectspecifieke DBFM-investeringsprogramma voor schoolinfrastructuur. AGION analyseerde de ingediende aanvragen en formuleerde een advies voor de minister van Onderwijs. De Vlaamse regering selecteerde op basis van dit advies nieuwe DBFM-projecten met een globale investeringswaarde van 550 miljoen euro.

AGION lanceerde een tweede oproep voor huursubsidies die resulteerde in de selectie van 77 nieuwe projecten. Huursubsidies maken het mogelijk voor scholen om vlot en snel bijkomende plaatsen te realiseren of bestaande schoolinfrastructuur te renoveren.

In het kader van het naschools openstellen van sportinfrastructuur werd een nieuwe aankondiging gelanceerd.

AGION lanceerde de nieuwe energielening voor zonnepanelen op schooldaken. Binnen het kader van de 11 klimaatregelen van Onderwijs spoorde AGION scholen tevens aan om hun verwarmingsinstallatie correct te laten afstellen.

In zijn rol als subsidiërende overheid keurde het agentschap het afgelopen jaar voor 249 miljoen euro aan subsidiebedragen goed. Hiermee subsidieerde het agentschap voor 95 miljoen euro grote nieuwbouw- en renovatieprojecten. Het overige deel ging naar verbouwwerken voor de vernieuwing van het bestaande schoolpatrimonium. Ook in 2017 kende de Vlaamse Overheid capaciteitsmiddelen toe; 32 miljoen euro goed voor in totaal 3226 nieuwe plaatsen in het basisonderwijs.

Binnen het DBFM-programma 'Scholen van Morgen' beschikten eind 2017 165 projecten over een bouwvergunning en werden 163 projecten aanbesteed. In 2017 werden nog eens 40 projecten opgeleverd en in gebruik genomen.

In 2017 werkte AGION aan de opmaak van het fotoboek 'Schoolgebouwen in beeld'. Dit fotoboek zet tientallen projecten in de kijker en toont de brede waaier aan Vlaamse en Brusselse schoolgebouwen die de voorbije vijf jaar gerealiseerd werd.

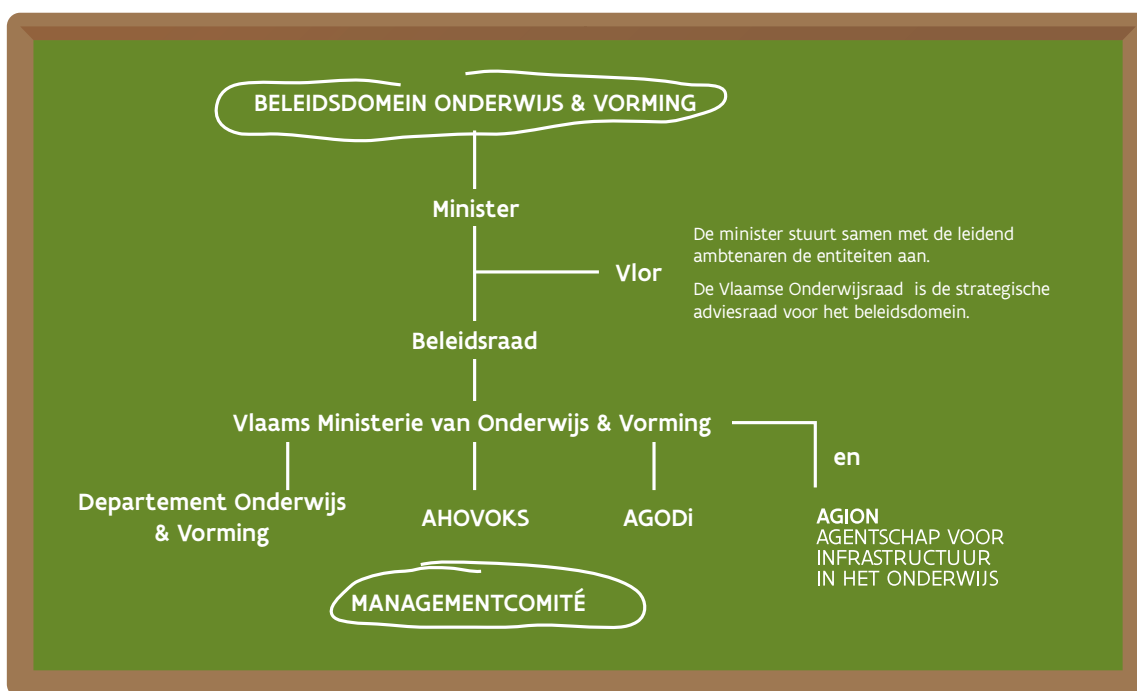
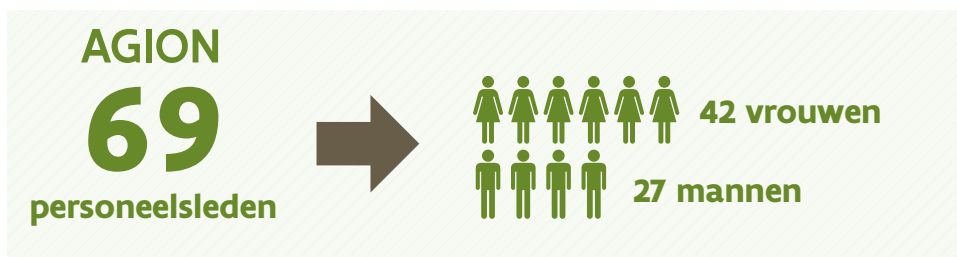
Het agentschap participeerde ook als neutrale kennispartner aan Schoolbouwformule en verstuurde edities van zijn nieuwsbrief 'Focus op Scholenbouw'.

Jean Eliaerts
Afgevaardigd bestuurder

1 Over AGION

1.1 situering AGION

AGION, voluit Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs, is één van de entiteiten die samen de Vlaamse onderwijsadministratie vormen. Op 31 december 2017 telde het agentschap 69 personeelsleden; 42 vrouwen en 27 mannen.

AGION is een publiekrechtelijk extern verzelfstandigd agentschap met een raad van bestuur van 17 leden. De raad stuurt het agentschap aan.

De raad van bestuur telt op 31 december 2017 12 stemgerechtigde leden:

het opstellen van de begroting

het opstellen van het ondernemingsplan

DE RAAD VAN BESTUUR IS VERANTWOORDELIJK VOOR:

het goedkeuren van subsidiedossiers

DE AFGEVAARDIGD BESTUURDER HEEFT DE VOLGENDE BEVOEGDHEDEN:

het goedkeuren van de subsidieaanvragen voor de verschillende afwijkende subsidieprocedures (nl. de verkorte procedure, spoedprocedure en kleine verhogingen van reeds goedgekeurde aanvragen)

het dagelijks bestuur met onder andere

- het personeelsbeleid
- het financieel beleid
- het beheer van de eigen infrastructuur
- de communicatie

de coördinatie, sturing en regie van de publiek-private samenwerking inzake schoolinfrastructuur (DBFM 'Scholen van Morgen', projectspecifieke DBFM)

1.2 de opdracht

AGION

SUBSIDIEERT:

- de aankoop
- de nieuwbouw
- de verbouwing
- de eerste uitrusting van schoolgebouwen voor het niet-hoger onderwijs.

ZORGT VOOR:

de coördinatie, de stimulering en de betoelaging van de scholen die deelnemen aan het DBFM-project 'Scholen van Morgen' en voor de uitwerking van het nieuwe projectspecifieke DBFM-programma.

DOET AAN:

- kennisopbouw rond schoolinfrastructuur
- sensibilisering, advisering en ondersteuning van schoolbesturen op het vlak van kwaliteitsvolle scholenbouw

De realisatie van schoolinfrastructuur is niet het verhaal van AGION alleen. Het agentschap zet met verschillende partners netwerken op, sluit samenwerkingsverbanden af of zet aangegane engagementen verder om in concrete beleidsactiviteiten.

2 Masterplan Scholenbouw

De Vlaamse Regering keurde op 17 juli 2015 de conceptnota goed van het Masterplan Scholenbouw 'Samen bouwen aan een sterker schoolpatrimonium'. Het plan biedt een antwoord op de noden en de uitdagingen op het vlak van schoolinfrastructuur in Vlaanderen en Brussel en legt duidelijk nieuwe accenten.

Het plan bestaat uit vijf strategische doelstellingen.

Elke drie jaar levert de capaciteitsmonitor schoolinfrastructuur leerplichtonderwijs prognoses aan over de vraag- en aanbodzijde van de capaciteitsproblematiek.

Alternatieve financiering blijft noodzakelijk om de grote behoefte aan moderne schoolinfrastructuur effectief aan te pakken. Naast de nieuwe specifieke DBFM-projecten moet ook de piste van de huur(subsidie)mogelijkheden versterkt worden, niet enkel in capaciteitsgebieden, maar in alle andere Vlaamse gemeenten.

De focus op de schoolgebouwen van de toekomst gaat van multifunctionaliteit over toegankelijkheid, duurzaam en energiezuinig bouwen tot kwaliteitsvolle didactische uitrusting.

De overheid informeert, stimuleert en sensibiliseert scholen om aandacht te hebben voor goede planningen en kostenefficiënt bouwen. Via verschillende kanalen informeert AGION de schoolbesturen over deze diverse thema's.

In 2017 zette AGION de uitvoering van dit Masterplan Scholenbouw volop voort:

HUURSUBSIDIES

AGION lanceerde in het najaar van 2016 een eerste oproep voor huursubsidies. Met deze huursubsidies kunnen inrichtende machten uit het gesubsidieerd onderwijs een gebouw huren dat voorheen, namelijk tot AGION de huursubsidie effectief toekent, nog geen onderwijsbestemming had. Deze oproep resulteerde in de selectie van 35 huursubsidiedossiers in het voorjaar van 2017. Het agentschap beoordeelde en rangschikte de ingediende dossiers aan de hand van verschillende criteria die reglementair werden bepaald zoals de "dwingende behoefte", "kostenefficiëntie", de "duurzaamheid" en de "brede inzetbaarheid en multifunctioneel karakter" van de te huren infrastructuur.

In december 2017 lanceerde AGION een tweede oproep voor het indienen van huursubsidieaanvragen. Indienen was mogelijk tot 1 april 2018. AGION ontving 83 ontvankelijke aanvragen. 77 inrichtende machten hiervan kregen een goedkeuring om met huursubsidies hun schoolgebouwen te realiseren of om extra plaatsen te creëren.

PROJECTSPECIFIEKE DBFM

Wat alternatieve financiering betreft, zette AGION in opdracht van de Vlaamse Onderwijsminister verdere concrete stappen zodat de inhaalbeweging in scholenbouw ook in de toekomst op het terrein veilig kan gesteld worden.

Eind november 2016 keurde het Vlaams Parlement het decreet betreffende de alternatieve financiering van schoolinfrastructuur via projectspecifieke DBFM-overeenkomsten goed. Binnen dit projectspecifieke DBFM-programma werden de goede punten van de eerste DBFM-programma Scholen van Morgen behouden en andere belangrijke klemtonen gelegd.

Op 5 maart 2017 werd een algemene oproep gelanceerd naar kandidaat-projecten voor het nieuwe DBFM-programma.

Lees hierover meer op p 21 'Nieuw projectspecifiek DBFM-programma'.

MULTIFUNCTIONALITEIT

De overheidsmiddelen en de ruimte in Vlaanderen en Brussel worden steeds schaarser om kwalitatieve infrastructuur te realiseren om aan vrije tijd, sport, cultuur of spel te doen. Het slim delen van schoolinfrastructuur kan hier één van de oplossingen zijn. AGION wil multifunctionaliteit en het medegebruik van schoolgebouwen stimuleren. Informeren en sensibiliseren is hierbij een belangrijke taak voor het agentschap.

AGION volgde 14 multifunctionele scholenbouwprojecten in Vlaanderen van dichtbij op. In 2017 verzamelde het agentschap relevante informatie over multifunctionele schoolbouwprojecten via een online vragenlijst, het raadplegen van documenten en via één plaatsbezoek per schoolbouwproject. De 14 projecten uit de gesubsidieerde sector bevinden zich in verschillende fases: van ontwerpfase, bouwfase tot en met de gebruiksfase. Met dit onderzoek wil AGION concrete lessen trekken bij de uitwerking en realisatie van multifunctionele scholenbouwprojecten. Daarnaast komen heel wat praktijkvoorbeelden van multifunctionele onderwijsinfrastructuur aan bod.

Ook de 'Verenigde Verenigingen' wil scholen (en verenigingen) helpen en aanmoedigen om hun schoolinfrastructuur open te stellen voor de buurt.

Na de wegwijzer slimgedeeld.be en de excursies van 2016 startte de Verenigde Verenigingen voor 2017 een vervolgtraject op:

- de actualisatie van de website slimgedeeld.be
- de organisatie van twee excursies naar goede praktijken in Antwerpen in samenwerking met het Kenniscentrum Vlaamse Steden.

OPTIMAAL INZETTEN OP HET DELEN VAN SPORTINFRASTRUCTUUR

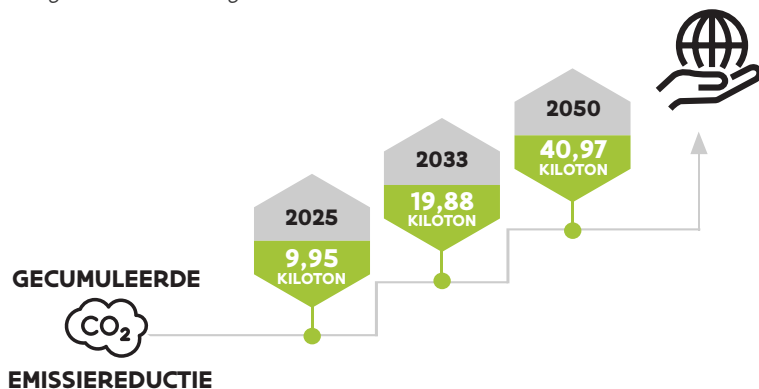
Lokale sportverenigingen kunnen buiten de schooluren nog te weinig gebruik maken van de sportinfrastructuur in Vlaamse scholen. De Vlaamse Regering wil schoolbesturen aanzetten hun sportinfrastructuur waar nodig kwalitatiever te maken en naschools, in het weekend en in de vakantieperiodes vlotter en meer open te stellen voor lokale sportclubs.

De Vlaamse Regering wil de drempels voor de scholen wegnemen en hen een duwtje in de rug geven. Ook voor de scholen is er een voordeel: de samenwerking met sportclubs betekent eventueel extra (huur)inkomsten en de leerlingen profiteren mee van de bijkomende investeringen en verbeteringen aan de sportaccommodatie op school voor de geselecteerde projecten.

In november 2017 lanceerden Vlaams minister van Sport Philippe Muyters en Vlaams minister van Onderwijs Hilde Crevits een nieuwe oproep voor het naschools openstellen van schoolsportinfrastructuur na een succesvolle eerste projectoproep in 2016.

ZONNEPLAN EN HERNIEUWBARE ENERGIE

Vlaams minister van Onderwijs Hilde Crevits lanceerde in juni 2017 de energielening voor zonnepanelen op schooldaken en maakte hiervoor 5 miljoen euro vrij. 3,876 miljoen euro hiervan is bestemd voor het gesubsidieerd onderwijs. Het initiatief is één van de 11 klimaatacties van het beleidsdomein onderwijs. Scholen krijgen de kans om via AGION een kostenefficiënte zonnelening af te sluiten. Door te investeren in zonnepanelen wordt het potentieel van bestaande schoolinfrastructuur maximaal benut met een economische én ecologische winst als doel. De school helpt het klimaat met een blijvende CO₂-reductie en drukt de werkingskosten met een lagere elektriciteitsfactuur.

ENERGIE – EFFICIËNTIE INGREPEN IN SCHOOLGEBOUWEN

In april 2017 lanceerde minister Crevits de oproep aan scholen om hun verwarmingsinstallatie correct te laten afstellen tegen de winter. Een optimaal afgestelde verwarmingsinstallatie kan tot meer dan 10% energie besparen en dit met een eerder beperkte investering.

Deze oproep kaderde binnen de 11 klimaatacties van het beleidsdomein onderwijs en werd eind 2017 afgesloten. Scholen konden rekenen op een éénmalige klimaatsubsidie voor uitgevoerde werken bovenop het wettelijk nazicht van de verwarmingsinstallatie. In totaal verwerkten AGION en GO! 1308 aanvragen en betaalden ze in totaal 682 315,61 euro aan subsidies uit.

Daarnaast subsidieerde minister van Onderwijs Hilde Crevits in 2017 3,3 miljoen euro in energie verlagende investeringen specifiek voor de instellingen van het deeltijds kunstonderwijs uit het stedelijk en gemeentelijk gesubsidieerd onderwijs en voor het stedelijk onderwijs van Antwerpen en Gent. Voor wat betreft het vrij gesubsidieerd onderwijs, ging het om 10,2 miljoen euro, waarbij de middelen werden toegewezen via de verkorte procedure. Investerings in isolatie, hoog rendementsglas, zonneboiler, warmtepompen en hoogrendementsketels kwamen in aanmerking voor deze subsidie.

CAPACITEIT

Sinds 2010 maakt Vlaanderen extra middelen vrij met het oog op het uitbreiden van de beschikbare plaatsen in het basisonderwijs. Ook in 2017 kende de Vlaamse Overheid 50 miljoen euro aan capaciteitsmiddelen toe.

Lees hierover meer op p 17 Capaciteit.

ASBESTVERWIJDERING IN SCHOLEN

De Vlaamse Regering maakte in mei 2017 7,5 miljoen euro extra vrij om asbest versneld te verwijderen uit scholen. De Vlaamse ministers voor Onderwijs Hilde Crevits en Leefmilieu Joke Schauvliege werkten daarvoor nauw samen. Om eerst een goed zicht te krijgen op de asbestproblematiek en de asbest-aanwezigheid in de Vlaamse scholen werd er in opdracht van OVAM een inventaris opgemaakt bij 300 scholen (verspreid over alle onderwijsnetten) die zich vrijwillig hebben opgegeven.

Zeventig van de driehonderd scholen kregen van de OVAM het advies om dringend één of meerdere maatregelen te nemen. Op welke manier de scholen nu aan de slag gaan met de resultaten, is zeer locatiespecifiek en contextgebonden.

SCHOOLGEBOUWEN IN BEELD

In 2017 werkte AGION aan de opmaak van het fotoboek 'Schoolgebouwen in beeld: 2013-2017'.

Dit fotoboek zet tientallen projecten in de kijker en toont de brede waaier aan Vlaamse en Brusselse schoolgebouwen die de voorbije vijf jaar gerealiseerd werd.

Lees hierover meer op p 26 Schoolgebouwen in beeld.

3 Cijfers 2017

3.1 Jaarbudget

In de Vlaamse begroting zijn kredieten toegewezen aan AGION waarmee het agentschap engagementen voor infrastructuurdossiers kan aangaan. Dankzij de BTW-verlaging voor scholenbouw kon er ook bijkomend geïnvesteerd worden zowel via de reguliere financiering als via de DBFM-inhaalbeweging. Zo voorzag de begrotingsaanpassing 2017 bijkomend een bedrag van 6,1 miljoen euro voor de herinvestering van middelen in bijkomende projecten dankzij de btw-verlaging; 4,1 miljoen euro voor AGION en 2 miljoen euro voor GO!.

In 2017 was er 226 197 000 euro beschikbaar voor de subsidiëring van schoolbouwprojecten voor het gesubsidieerd niet-hoger onderwijs. Opgesplitst betekende dit 50 473 000 euro voor het officieel gesubsidieerd onderwijs en 175 724 000 euro voor het vrij gesubsidieerd onderwijs.

3.2 Betalingen

De scholen bezorgen de facturen van de uitgevoerde werken aan AGION om hun subsidies te verkrijgen. Om deze facturen te kunnen betalen voorziet de begroting betalingskredieten voor AGION. De uitgevoerde subsidie-uitgaven voor 2017 binnen de reguliere financiering en het DBFM-programma 'Scholen van Morgen' geven volgend overzicht:

OMSCHRIJVING	DBFM	Reguliere financiering
Vrij gesubsidieerd onderwijs	€ 51 461 000	€ 175 097 000
Gemeentelijk gesubsidieerd onderwijs	€ 7 768 000	€ 57 565 000
Provinciaal gesubsidieerd onderwijs	€ 1 316 000	€ 6 606 000
GO!	€ 16 395 000	
totaal	€ 76 940 000	€ 239 268 000

3.3 Waarborgverlening

AGION subsidieert niet de totale kostprijs van het infrastructuurproject. Afhankelijk van het onderwijsniveau moet de inrichtende macht minstens 30% (basisonderwijs) of 40% (de andere onderwijsniveaus) van de investeringskost zelf financieren. De inrichtende macht of het schoolbestuur van het gesubsidieerd onderwijs kan hiervoor een lening aangaan. AGION kan een waarborg verlenen voor de terugbetaling van kapitaal, intresten en bijhorende kosten van deze leningen.

ZELFFINANCIERING		AGION
basisonderwijs		
30%	+	70%
andere onderwijsniveaus		
40%	+	60%

De leningen moeten worden aangegaan bij een financiële instelling erkend door de Vlaamse Regering en hun looptijd mag de duur van 20 jaar (exclusief de opnameperiode) niet overschrijden.

Om deze leningen mogelijk te maken sloten de Vlaamse ministers van Financiën en Onderwijs en AGION enerzijds en de Federatie voor de Belgische financiële sector anderzijds een overeenkomst af op 15 juli 2013. Dit protocol geeft de scholen een ruime keuze aan vaste of variabele intrestvoeten en verschillende herzieningstermijnen.

AGION 2017
276 leningen

totaal leningsbedrag
51 795 736 euro

3.4 De lijst met subsidieaanvragen

De inrichtende machten of schoolbesturen van de onderwijsinstellingen, internaten en centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) uit de gesubsidieerde vrije en officiële sector kunnen voor investeringen in hun onderwijspatrimonium een relatief eenvoudige subsidieaanvraag indienen bij AGION.

Welke procedure een inrichtende macht best volgt, hangt af van de aard en de (geraamde) kostprijs van de geplande bouw- of verbouwingswerken en van het onderwijsnet waartoe de inrichtende macht behoort.

Afhankelijk van de gevolgde procedure doorloopt de aanvraag een wachttijd vooraleer de behandeling opstart.

Hieronder volgt een opsplitsing tussen het vrij gesubsidieerd onderwijs en het officieel gesubsidieerd onderwijs (gemeentelijk en provinciaal).

OMSCHRIJVING	Aantal dossiers	Raming subsidie
Vrij gesubsidieerd onderwijs	1591	€ 2 582 239 583
Officieel gesubsidieerd onderwijs (gemeentelijk)	233	€ 383 733 465
Officieel gesubsidieerd onderwijs (provinciaal)	2	€ 968 946
totaal	1826	€ 2 966 941 994

3.5 Het principeakkoord

Eenmaal de wachttijd doorlopen, kan de behandeling van het subsidiedossier starten. De inrichtende macht ontvangt de vraag om het ingediende dossier te actualiseren. AGION neemt vervolgens een principiële beslissing over het bouwprogramma en het toe te kennen subsidiebedrag.

In 2016 voerde AGION voor het eerst een integrale hervorming door van de vele subsidieprocedures. Dit leidde onder andere tot een drastische vermindering van de instroom aan subsidiedossiers via de uitzonderingsprocedures (verkorte procedure en de dossiers voor een afwijking van de chronologie).

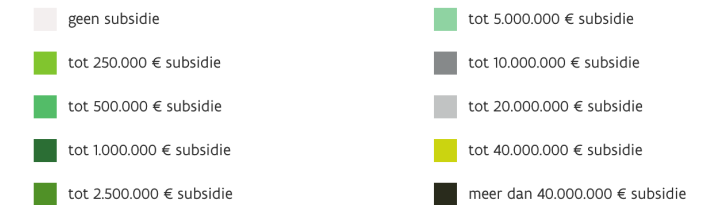
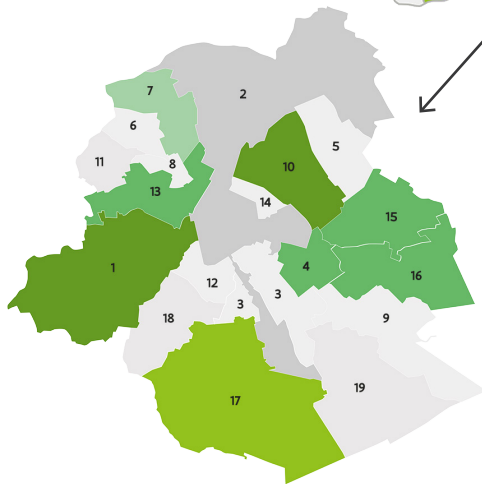
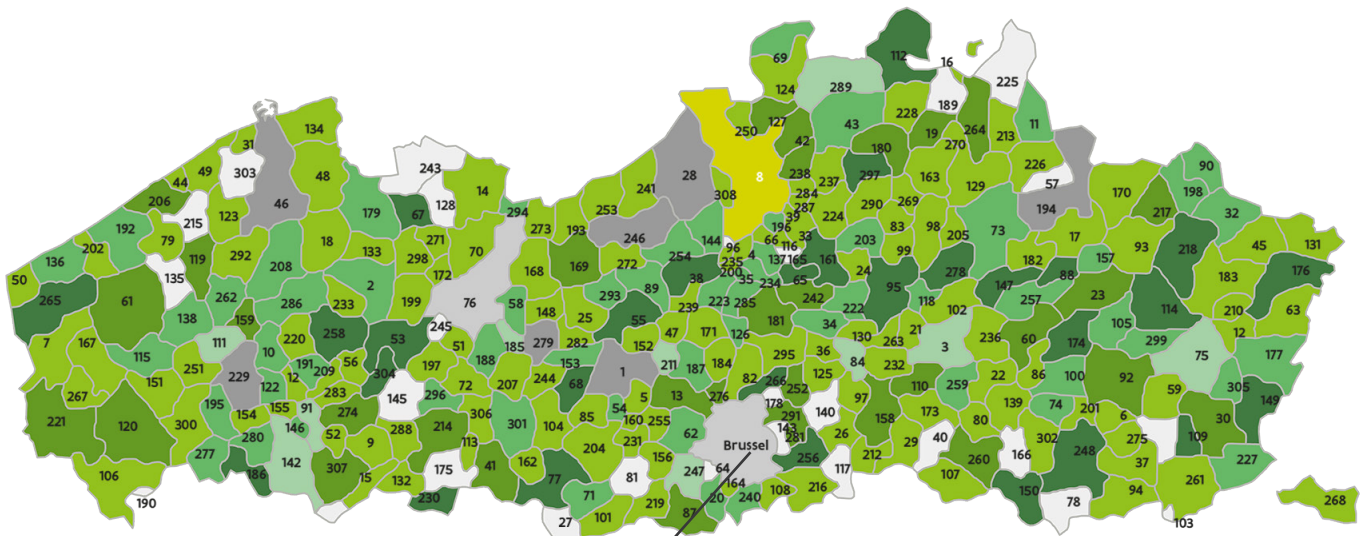
In 2017 keurde AGION voor 249 531 347 euro aan subsidiebedragen goed. Hieronder volgt een opsplitsing tussen het vrij gesubsidieerd onderwijs en het officieel gesubsidieerd onderwijs (gemeentelijk en provinciaal).

TYPE	vrij gesubsidieerd onderwijs	officieel gesubsidieerd onderwijs (gemeentelijk)	officieel gesubsidieerd onderwijs (provinciaal)	TOTAAL
Standaardprocedure	€ 39 443 185	€ 52 190 301	€ 3 730 574	€ 95 364 060
Verkorte procedure	€ 78 713 095			€ 78 713 095
Afwijking chronologie	€ 75 237 162			€ 75 237 162
Spoedprocedure	€ 217 030			€ 217 030
Totaal	€ 193 610 472	€ 52 190 301	€ 3 730 574	€ 249 531 347

De begroting 2017 voorzag een machtigingsbedrag van 226 197 000 euro. Het verschil tussen het machtigingsbedrag en de effectieve besteding is hoofdzakelijk te verklaren door bijkomende machtigingen vanuit het klimaatfonds enerzijds en de toepassing van het vastleggingspercentage anderzijds.

Dit laatste betekent concreet dat de initieel geraamde subsidie voor de in 2017 goedgekeurde dossiers slechts voor 96% ervan effectief wordt vastgelegd. Deze techniek is mogelijk omdat op basis van historische gegevens blijkt dat er voor een subsidiedossier doorgaans minder subsidie nodig is dan oorspronkelijk geraamd.

De verdeling van de subsidies in 2017 geografisch verspreid is weergegeven op onderstaande kaart.

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

PER PROVINCIE

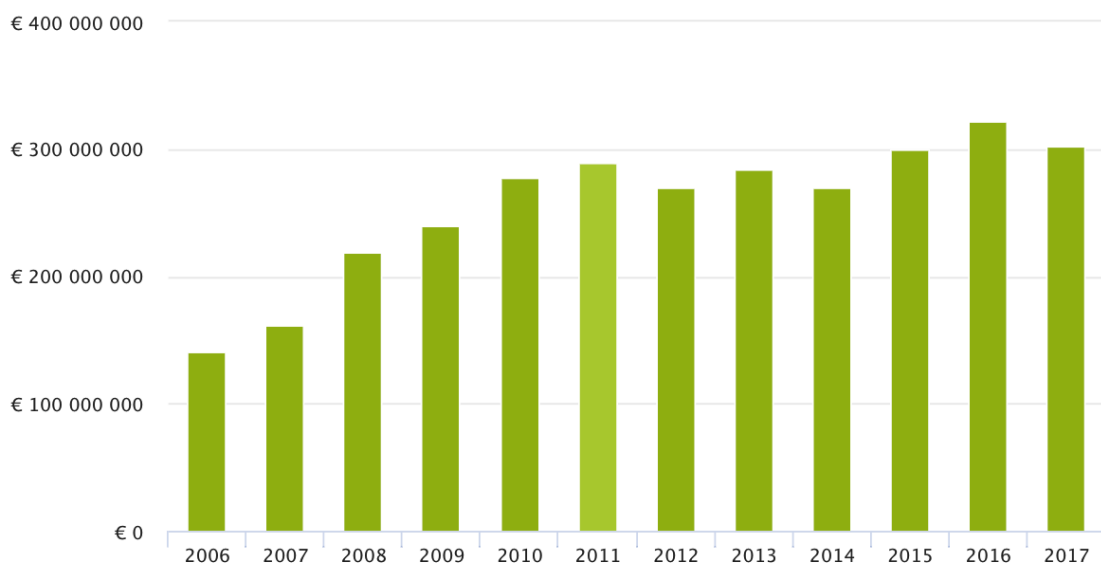

1. Aalst	65. Duffel	126. Kapelle-op-den-bos	188. Merelbeke	247. Sint-Pieters-Leeuw
2. Aalter	66. Edegem	127. Kapellen	189. Merksplas	248. Sint Truiden
3. Aarschot	67. Eeklo	128. Kaprijke	190. Mesen	249. Spierie-Helkijn
4. Aartselaar	68. Erpe-Mere	129. Kasterlee	191. Meulebeke	250. Stabroek
5. Affligem	69. Essen	130. Keerbergen	192. Middelkerke	251. Stade
6. Alken	70. Evergem	131. Kinrooi	193. Moerbeke	252. Steenokkerzeel
7. Alveringem	71. Galmaarden	132. Kluisbergen	194. Mol	253. Stekene
8. Antwerpen	72. Gavere	133. Knesselare	195. Moorslede	254. Temse
9. Anzegem	73. Geel	134. Knokke-Heist	196. Mortsel	255. Ternat
10. Ardooie	74. Geetbets	135. Koekelare	197. Nazareth	256. Tervuren
11. Arendonk	75. Genk	136. Koksijde	198. Neerpelt	257. Tessenderlo
12. As	76. Gent	137. Kontich	199. Nevele	258. Tielt
13. Asse	77. Geraardsbergen	138. Kortemark	200. Niel	259. Tielt-Winge
14. Assenede	78. Gingelom	139. Kortenen	201. Nieuwerkerken	260. Tienen
15. Avelgem	79. Gistel	140. Kortenberg	202. Nieuwpoort	261. Tongeren
16. Baarle-Hertog	80. Glabbeek	141. Kortesseem	203. Nijlen	262. Torhout
17. Balen	81. Gooik	142. Kortrijk	204. Ninove	263. Tremelo
18. Beernem	82. Grimbergen	143. Kraainem	205. Olen	264. Turnhout
19. Beerse	83. Grobbendonk	144. Kruikebeke	206. Oostende	265. Veurne
20. Beersel	84. Haacht	145. Kruishoutem	207. Oosterzele	266. Vilvoorde
21. Begijnendijk	85. Haaltert	146. Kuurne	208. Oostkamp	267. Vleteren
22. Bekkevoort	86. Halen	147. Laakdal	209. Oostrozebeke	268. Voeren
23. Beringen	87. Halle	148. Laarne	210. Opglabeeke	269. Vorselaar
24. Berlaar	88. Ham	149. Lanaken	211. Opwijk	270. Vosselaar
25. Berlare	89. Hamme	150. Landen	212. Oud-Heverlee	271. Waarschoot
26. Bertem	90. Hamont-Achel	151. Langemark-Poelkapelle	213. Oud-Turnhout	272. Waasmunster
27. Bever	91. Harelbeke	152. Lebbeke	214. Oudenaarde	273. Wachtebeke
28. Beveren	92. Hasselt	153. Lede	215. Oudenburg	274. Waregem
29. Bierbeek	93. Hechtel-Eksel	154. Ledegem	216. Overijse	275. Wellen
30. Bilzen	94. Heers	155. Lendeledede	217. Overpelt	276. Wemmel
31. Blankenberge	95. Heist-op-den-Berg	156. Lennik	218. Peer	277. Wervik
32. Bocholt	96. Hemiksem	157. Leopoldsburg	219. Pepingen	278. Westerlo
33. Boechout	97. Herent	158. Leuven	220. Pittem	279. Wetteren
34. Bonheiden	98. Herentals	159. Lichtervelde	221. Poperinge	280. Wevelgem
35. Boom	99. Herenthout	160. Liedekerke	222. Putte	281. Wezembeek-Oppem
36. Boortmeerbeek	100. Herk-de-Stad	161. Lier	223. Puurs	282. Wichelen
37. Borgloon	101. Herne	162. Lierde	224. Ranst	283. Wielsbeke
38. Bornem	102. Herselt	163. Lille	225. Ravels	284. Wijnegem
39. Borsbeek	103. Herstappe	164. Linkebeek	226. Retie	285. Willebroek
40. Boutersem	104. Herzele	165. Lint	227. Riemst	286. Wingene
41. Brakel	105. Heusden-Zolder	166. Linter	228. Rijkevorsel	287. Wommelgem
42. Brasschaat	106. Heuvelland	167. Lo-Reninge	229. Roeselare	288. Wortegem-Petegem
43. Brecht	107. Hoegaarden	168. Lochristi	230. Ronse	289. Wuustwezel
44. Bredene	108. Hoeilaart	169. Lokeren	231. Roosdaal	290. Zandhoven
45. Bree	109. Hoeselt	170. Lommel	232. Rotselaar	291. Zaventem
46. Brugge	110. Holsbeek	171. Londerzeel	233. Ruislede	292. Zedelgem
47. Buggenhout	111. Hooglede	172. Lovendegem	234. Rumst	293. Zele
48. Damme	112. Hoogstraten	173. Lubbeek	235. Schelle	294. Zelzate
49. De Haan	113. Horebeke	174. Lummen	236. Scherpenheuvel-Zichem	295. Zemst
50. De Panne	114. Houthalen-Helchteren	175. Maarkedal	237. Schilde	296. Zingem
51. De Pinte	115. Houthulst	176. Maaseik	238. Schoten	297. Zoersel
52. Deerlijk	116. Hove	177. Maasmechelen	239. Sint-Amands	298. Zomergem
53. Deinze	117. Huldenberg	178. Machelen	240. Sint-Genesius-Rode	299. Zonhoven
54. Denderleeuw	118. Hulshout	179. Maldegem	241. Sint-Gillis-Waas	300. Zonnebeke
55. Dendermonde	119. Ichtegem	180. Malle	242. Sint-Katelijne-Waver	301. Zottegem
56. Dentergem	120. Ieper	181. Mechelen	243. Sint-Laureins	302. Zoutleeuw
57. Dessel	121. Ingelmunster	182. Meerhout	244. Sint-Lievens-Houtem	303. Zuienkerke
58. Destelbergen	122. Izegem	183. Meeuwen-Gruitrode	245. Sint-Martens-Latem	304. Zulte
59. Diepenbeek	123. Jabbeke	184. Meise	246. Sint-Niklaas	305. Zutendaal
60. Diest	124. Kalmthout	185. Melle		306. Zwalm
61. Diksmuide	125. Kampenhout	186. Menen		307. Zwevegem
62. Dilbeek		187. Merchtem		308. Zwijndrecht

3.6 Gunningen

Als je kijkt hoe de investeringsbudgetten en beslissingen zich concreet vertalen op het veld, door de scholen zelf, dan bieden de gunningen aan de aannemers die in de markt geplaatst worden daarvoor een aanknopingspunt. Hierna vind je een overzicht van de aanbestedingen volgens de reguliere financiering evenals de investeringen inclusief de lopende DBFM-operatie 'Scholen van Morgen'.

Op basis van de goedgekeurde aanbestedingsdossiers bij AGION ziet de evolutie van de daadwerkelijke investeringen in scholenbouw (exclusief de aanbestedingen van de DBFM-operatie) op het terrein er uit zoals weergegeven in grafiek 1. Het gaat hier om de totale bouwkosten van de schoolgebouwen, inclusief het gedeelte dat de inrichtende machten zelf financieren (bedragen excl. btw).

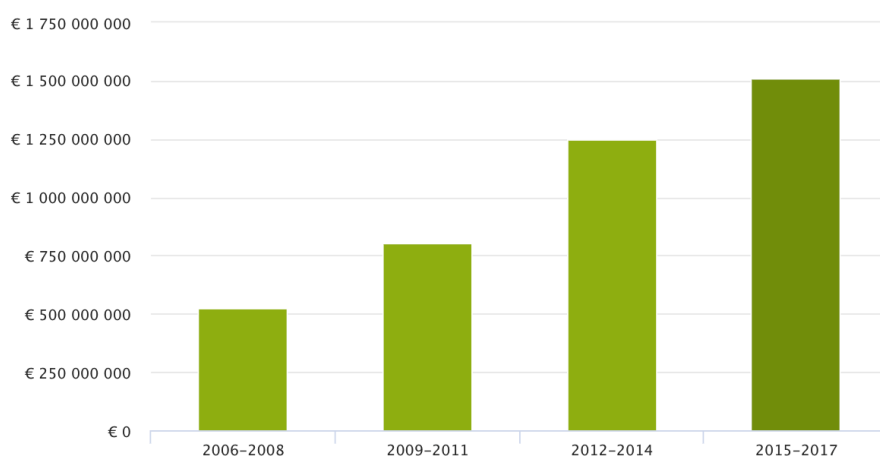

Uit bovenstaande figuur blijkt dat de jaarlijkse aanbestedingen in de Vlaamse scholenbouw (reguliere financiering) sinds 2015 op een erg hoog niveau staan.

Op basis van de verhoogde begrotingsmiddelen kunnen we aannemen dat het hoge volume zich de komende jaren wellicht zal blijven aanhouden.

Daarnaast is er nog de hele reeks gunningen van de overheidsopdrachten in het kader van het DBFM-programma 'Scholen van Morgen'. De grafiek hieronder geeft visueel weer wat de grote impact is van de DBFM-inhaalbeweging Scholen van Morgen op het bouwvolume aan scholen in Vlaanderen.

Totale aanbestedingen scholenbouw (regulier en DBFM, excl. BTW)

4 Capaciteit

Sinds 2010 maakt Vlaanderen extra middelen vrij met het oog op het uitbreiden van de beschikbare plaatsen in het basisonderwijs. Deze middelen worden toegekend op basis van de noden die vanuit de lokale onderwijsverstrekkers worden aangeleverd. De Vlaamse Regering besliste op voorstel van Vlaams minister van Onderwijs Hilde Crevits om de capaciteitsbudgetten voor drie jaar te plannen in plaats van één jaar. Zo kunnen scholen in steden en gemeenten op langere termijn plannen. In 2017 kende de Vlaamse Overheid in totaal 32 456 509 euro aan capaciteitsmiddelen toe, goed voor in totaal 3226 nieuwe plaatsen in het basisonderwijs.

Toegekende capaciteitsmiddelen per capaciteitsgemeente en per onderwijsnet in 2017:

TYPE	VRIJ ONDERWIJS	AANTAL PLAATSEN VIA NIEUWE PROJECTEN	GEMEENTELIJK ONDERWIJS	AANTAL PLAATSEN VIA NIEUWE PROJECTEN
Antwerpen	12 036 693 €	1150	3 363 307 €	455
Bonheiden	465 000 €	66	70 000 €	48
Brussel	3 950 000 €	327	3 900 000 €	298
Edegem	479 700 €* [*]			
Gent	96 178 00 €	5	1 707 968 €* [*]	
Grimbergen	648 658 €* [*]			
Landen	740 000 €	175		
Mechelen	1 023 333 €	44		
Schoten	2 000 000 €	414		
Sint-Niklaas	220 672 €	44	399 000 €	72
Sint-Pieters-Leeuw			1 320 000 €	128
Totaal	21 696 234 €	2225	10 760 275 €	1001

* Dit betreft een financiële verhoging van een reeds vroeger gesubsidieerd capaciteitsproject en creëert geen extra plaatsen. Initieel worden in dit capaciteitsproject reeds extra plaatsen voorzien.

5 DBFM

➔ Scholen van Morgen

Vlaanderen startte een grootschalige inhaalbeweging schoolinfrastructuur via alternatieve financiering, beter bekend onder de naam DBFM (Design, Build, Finance en Maintain).

Het publiek-privaat investeringsprogramma voor scholenbouw 'Scholen van Morgen' is goed voor 182 projecten, meer dan 200 nieuwe of grondig gerenoveerde schoolgebouwen in Vlaanderen en Brussel en een investering van ongeveer 1,5 miljard euro. Meteen is dit het grootste publiek-private scholenbouwprogramma in Europa van de afgelopen jaren.

De DBFM-vennootschap 'Scholen van Morgen' is een publiek-private samenwerking tussen de Vlaamse overheid en AG Real Estate en BNP Paribas Fortis.

DBFM

De DBFM-vennootschap 'Scholen van Morgen' staat in voor:

DESIGN - HET ONTWERP

BUILD - DE BOUW

FINANCE - DE FINANCIERING

**MAINTAIN - HET EIGENAARS-
ONDERHOUD VAN DE SCHOLEN
GEDURENDE 30 JAAR**

In ruil hiervoor betaalt de betrokken inrichtende macht aan de DBFM-vennootschap gedurende 30 jaar vanaf de voorlopige oplevering per kwartaal een prestatiegebonden beschikbaarheidsvergoeding. Na de periode van 30 jaar wordt de inrichtende macht eigenaar van de schoolinfrastructuur.

Guidenspirencollege Kaai, Kortrijk @ Dennis De Smet

AGION

- geeft advies in ontwerpfase en goedkeuring na aanbesteding bij de individuele DBFM-projecten.
- betoelaagt een percentage van de beschikbaarheidsvergoeding die de inrichtende macht aan de vennootschap moet betalen gedurende 30 jaar vanaf het voorlopig beschikbaarheidscertificaat.
- betoelaagt de onderwijskoepels en het Gemeenschapsonderwijs voor de begeleiding van hun inrichtende machten in het kader van het DBFM-programma 'Scholen van Morgen'.

5.1 182 individuele projecten

Aan het initiële DBFM-programma zijn in 2016 zeventien extra projecten toegevoegd. Dat was mogelijk door de verlaging van het BTW-tarief op scholenbouw waardoor 160 miljoen euro extra investeringsruimte vrijkwam.

$$\begin{array}{rcccl} \mathbf{165} & + & \mathbf{17} & = & \mathbf{182} \\ \text{initieële projecten} & & \text{extra projecten} & & \text{totaal aantal} \\ & & \text{dankzij verlaging} & & \text{DBFM-projecten} \\ & & \text{BTW-tarief} & & \end{array}$$

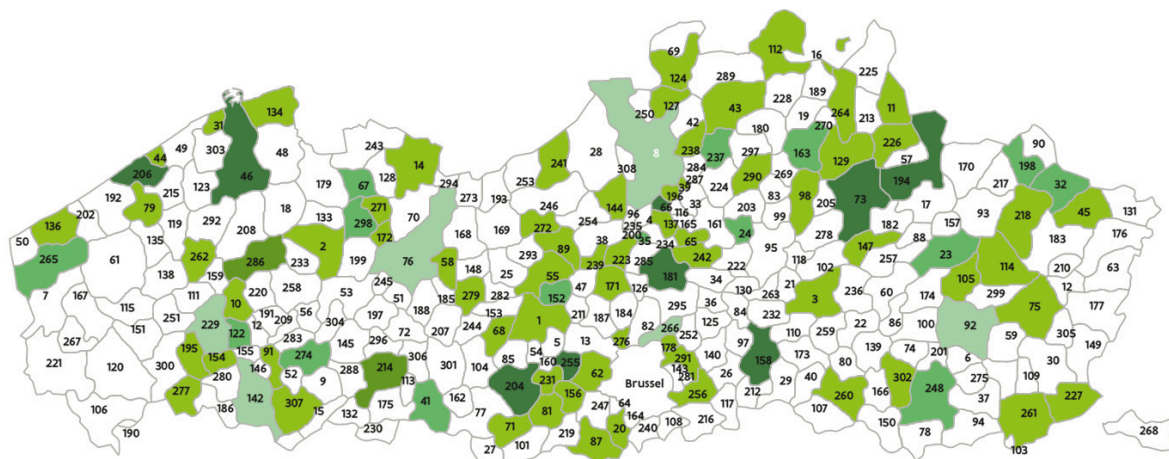
Het DBFM-programma 'Scholen van Morgen' omvat zo in totaliteit 182 individuele scholenbouwprojecten - goed voor meer dan 200 schoolgebouwen met een totale gebouwoppervlakte van circa 707.000 m² voor meer dan 125.000 leerlingen - verspreid over alle onderwijsnetten:

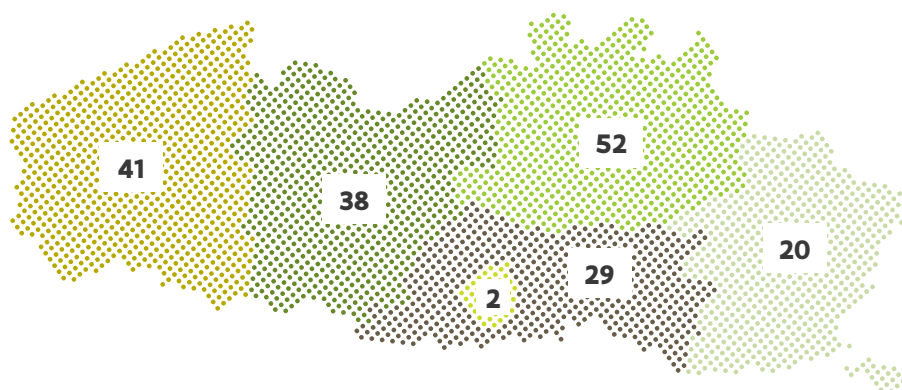
Het DBFM-programma telt acht passiefscholen.

'Scholen van Morgen' focust zich op nieuwbouw en substantiële renovatie van verouderde schoolgebouwen. De gemiddelde gebouwoppervlakte van een DBFM-project bedraagt 3 890 m².

De DBFM-projecten zijn verspreid over heel Vlaanderen. Met het DBFM-programma worden in meer dan 100 verschillende Vlaamse steden of gemeenten nieuwe scholen gebouwd. De steden met het grootst aantal projecten binnen 'Scholen van Morgen' zijn Antwerpen (10), Kortrijk (8), Gent (8), Vilvoorde (7), Hasselt (5) en Roeselare (5).

Aantal projecten per provincie

Meer dan 60 verschillende architectenbureaus en een 10-tal aannemersconsortia ontwerpen, bouwen en onderhouden de DBFM-projecten.

5.2 Stand van zaken 2017

In 2017 ondertekenden drie schoolbesturen een individueel DBFM-contract, na goedkeuring door AGION. Daardoor kwam het totaal aantal ondertekende individuele DBFM-contracten op 162.

Status eind 2017: 150 projecten volledig in gebruik – 11 projecten in bouwfase – vier projecten in aanbestedingsfase – 17 projecten in ontwerpfase.

De bouw- en opleveringspiek van deze DBFM-operatie lag in 2016. Niettemin werden in 2017 nog eens 40 projecten opgeleverd en in gebruik genomen, goed voor 128.290 m² aan gebouwoppervlakte.

Eind 2017 is 91% van de initiële portefeuille van 165 projecten volledig in gebruik.

De 17 extra projecten in het kader van de inbreiding van het programma bevinden zich volop in de ontwerpfase. 16 van deze projecten kregen voor eind 2017 een architectenbureau toegewezen en de fase voorstudie startte op.

Op 22 december 2017 kon 't Kofschip in Duffel als 150ste School van Morgen de deuren openen. En dit 3,5 jaar na de oplevering van de allereerste DBFM-school in Londerzeel.

Scholen van Morgen plant in 2018 nog een 10-tal bijkomende schoolbouwprojecten volledig op te leveren.

➔ Nieuw projectspecifiek DBFM – programma

De Vlaamse overheid plant opnieuw een samenwerking met de private sector om scholen te bouwen. Het Vlaams Parlement keurde op 25 november 2016 het decreet voor een nieuw DBFM-investeringsprogramma goed. Hiermee kreeg een nieuw programma van alternatieve financiering van scholenbouw vorm.

In dit nieuwe DBFM-programma zijn de scholen rechtstreeks en sterker betrokken. Schoolbesturen zullen zelf verantwoordelijk zijn voor de aanbestedingsprocedure die moet leiden tot de aanduiding van een private partner. De DBFM-aanpak blijft behouden.

- Eén of meer schoolbesturen plaatsen het ontwerp, de bouw, de financiering en het onderhoud (gedurende 30 jaar) van verschillende schoolbouwprojecten in de markt.
- Een privaat consortium met een financier, ontwerper en aannemer stelt zich kandidaat om verschillende schoolbouwprojecten te realiseren en gedurende 30 jaar te onderhouden. Daarvoor ontvangt de private partner een beschikbaarheidsvergoeding gedurende de periode van 30 jaar.

AGION voert in opdracht van de Vlaamse Onderwijsminister dit nieuwe projectspecifieke DBFM-programma uit.

Selectie van de projecten

Op 5 maart 2017 lanceerde minister Crevits een oproep voor de schoolbesturen om dossiers in te dienen voor het nieuwe projectspecifieke DBFM-investeringsprogramma. Een schoolbestuur kon kiezen om:

- ofwel één scholenbouwproject te realiseren,
- ofwel in een projectcluster verschillende scholenbouwprojecten te realiseren,
- ofwel met meerdere inrichtende machten samen in een projectcluster verschillende scholenbouwprojecten te realiseren.

De schoolbesturen konden hun aanvragen indienen bij AGION tot eind mei 2017.

De oproep kan een succes genoemd worden. Wat de (grote) behoefte aan schoolbouwwerken verklaart.

Er zijn negen kandidaat-clusters met telkens één projectdossier en 12 kandidaat-clusters met meerdere projectdossiers. Vanuit alle Vlaamse provincies en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werden er kandidaat-dossiers ingediend.

Voor de betoelaging van dit nieuw DBFM-programma voorziet de Vlaamse Regering, naast de middelen voor de reguliere financiering voor scholenbouw, jaarlijks 36,5 miljoen euro. Met het nieuwe DBFM-programma zal ongeveer 550 miljoen euro worden geïnvesteerd in de bouw van nieuwe scholen.

AGION en het GO! hebben de aanvragen beoordeeld aan de hand van negen decretale selectiecriteria en advies gegeven aan de minister van Onderwijs over de selectie en rangschikking.

42
projecten
geselecteerd binnen de
voorzien investeringsruimte

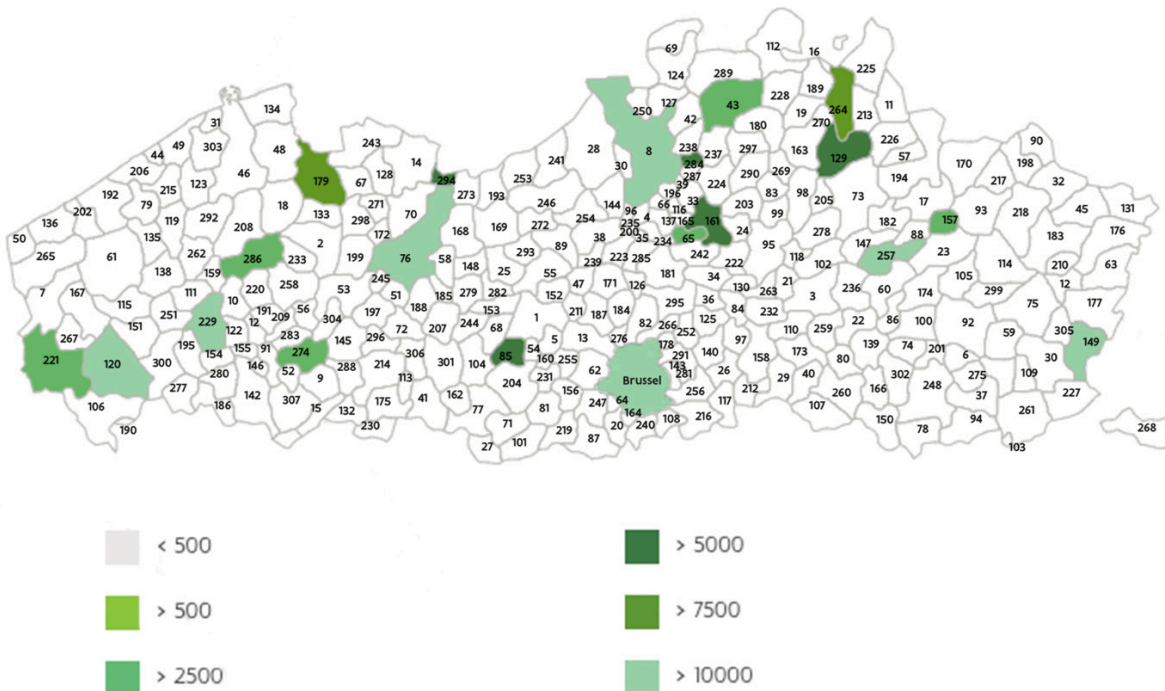

13
clusters
werden
aanbesteed

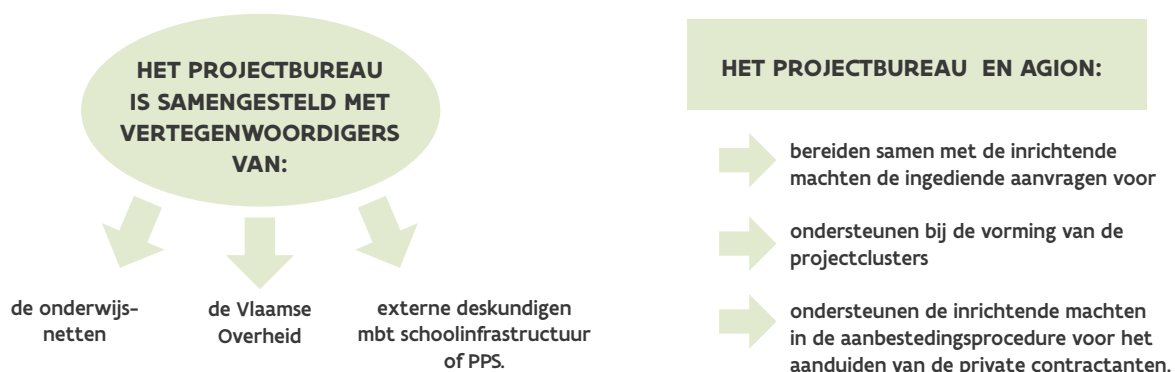
cluster bestaat uit één tot acht projecten.

CLUSTER	TOTALE BRUTO-OPPERVLAKTE GEBOUWEN (m ²)
Antwerpen-Brecht	21 556
Broeders van Liefde	35 342
Gent-Ninove	10 818
KOBA 1	28 018
SMI-ARKO Roeselare - Ardoonie	18 291
Wingene-Poperinge-Maldegem	17 322
GO! Cluster 1	21 386
GO! Cluster 2	28 183
Hoger Technisch Instituut Sint-Antonius Gent	10 080
Ignatius scholen Brussel	12 450
Katholiek Onderwijs Gent Agglomeratie	15 102
Scholengemeenschap Lanaken	12 760
Sint-Maartensscholen Ieper	20 800
Totaal	252 108

Na de selectie

De inrichtende machten van de projecten kunnen rekenen op de ondersteuning van een projectbureau en AGION.

In het najaar van 2017 heeft AGION in samenwerking met School Invest NV type-opdrachtdocumenten op de website geplaatst en werden er informatiesessies georganiseerd voor de geselecteerden.

De geselecteerde scholenbouwprojecten werken hun projectdefinities uit. Bedoeling was om tegen midden 2018 de eerste clusters in de markt te plaatsen.

6 Passiefscholen

Binnen het pilootproject passiefscholen worden 19 Vlaamse passiefscholen gebouwd verspreid over alle provincies en onderwijsnetten.

Voor een passiefschool kunnen de bouwkosten hoger liggen door de doorgedreven isolatie en ventilatie en door een grondige controle en nauwgezette opvolging van het ontwerp- en bouwproces. Voor hun pilootfunctie ontvangen de scholen van de Vlaamse overheid 235 euro/m² bovenop de standaardsubsidie die volgens de financiële norm van toepassing is.

DE ROL VAN AGION BINNEN DIT PILOOTPROJECT BESTAAT UIT:

- de subsidiëring van de passiefscholen;
- het begeleiden en adviseren van schoolbesturen, architecten en studie bureaus in hun rol van "voorbeeldproject";
- de coördinatie van de communicatie rond de realisatie van de passiefscholen;
- de opvolging van de pilootprojecten om de meerkost, terugverdientijd, technische vereisten, materiaalgebruik, energieverbruik, specifieke ontwerpkeuzes, meerwaarde van extra maatregelen op het gebied van duurzame energie in kaart te brengen en te evalueren tot twee jaar na ingebruikname van de pilootprojecten (in samenwerking met het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap).

6.1 19 Vlaamse passiefscholen

Eind 2017 waren er 18 van de 19 pilootprojecten in gebruik.

GO!	Officieel gesubsidieerde sector	Vrij gesubsidieerde sector
Antwerpen (DBFM)	Heusden-Zolder	Anzegem
Etterbeek	Londerzeel (DBFM)	Zwevegem
Turnhout (DBFM)	Assenede (DBFM)	Kalmthout
Zandhoven (DBFM)	Dilsen-Stokkem	Bocholt
	Kruishoutem	Waregem (DBFM)
	Campus Oude God (DBFM)	Bilzen
		Groot-Bijgaarden
		Wuustwezel
		Oudenaarde (fase 1) (DBFM)

Voor het DBFM-project van het Bernarduscollege in Oudenaarde is de 1ste fase in gebruik genomen. De 2de fase is nog in uitvoering.

14 scholen van de 19 pilootprojecten hebben ondertussen het certificaat ontvangen waaruit blijkt dat ze voldoen aan de criteria van de passiefhuisstandaard.

6.2 Opvolging en monitoring

Tijdens het ontwerp- en bouwproces detecteren AGION en een onafhankelijke kennisinstelling (Pixii) aandachtspunten waarover de passiefbouwprojecten een advies krijgen.

Bij de oplevering worden de projecten geëvalueerd op het behalen van de decretaal vastgelegde criteria. Het voldoen aan de criteria van de passiefhuisstandaard moet blijken uit een kwaliteitsverklaring.

Daarnaast volgt AGION de pilootprojecten gedurende twee jaar op en wordt er hierover ook gerapporteerd. Het rapport legt de focus op passiefbouw in scholen en wat de passiefbouwmethodiek betekent voor scholen.

Het tweede tussentijds rapport kan je raadplegen op de website van AGION.

7 Communicatie, sensibilisering en adviesverlening

7.1 Schoolbouwformule

SCHOOL BOUW FORMULE

"Schoolbouwformule" organiseert op regelmatige tijdstippen thematische workshops en richt zich rechtstreeks tot alle actoren binnen de bouw of renovatie van schoolgebouwen.

De workshops laten de bezoekers kennis maken met de onafhankelijke visie van experts die dagelijks werken aan de school voor de toekomst. Kennis en concrete cases worden met elkaar geconfronteerd.

AGION participeert als neutrale kennispartner aan Schoolbouwformule.

In 2017 werden workshops georganiseerd over:

• **Ademen zonder zorgen. Over de luchtkwaliteit in onze schoolgebouwen**

Luchtkwaliteit in schoolgebouwen is van belang voor het comfort en de gezondheid van de leerlingen en leerkrachten. Bovendien heeft een slechte luchtkwaliteit een negatieve invloed op de leerprestaties. De CO²-concentratie is een goede indicator voor de kwaliteit van de binnenlucht. Wanneer de CO²-concentratie in een klaslokaal hoog is, betekent dit ook dat de concentratie van zuurstof laag is. Deze verontreiniging kan gezondheidsklachten en discomfort veroorzaken. Deze workshop benadert dit thema zowel vanuit de theorie als vanuit de praktijk.

• **Het schoolgebouw van de toekomst**

Een 'school van morgen' realiseren is meer dan bouwen alleen. Het gaat om het vernieuwen van een complete leeromgeving. Hoe plan je de bouw van een school die pas binnen enkele jaren opgeleverd kan worden en dan nog ettelijke decennia moet meegaan terwijl je amper kan voorspellen hoe de toekomst van het onderwijs er binnen vijf tot tien jaar zal uitzien? Ervarensdeskundigen en experts zoomen in op deze en andere vragen.

7.2 Schoolgebouwen in beeld 2013-2017

De voorbije vijf jaar zijn in Vlaanderen en Brussel heel veel nieuwe scholen gebouwd en bestaande gebouwen vernieuwd of uitgebreid. Het fotoboek 'Schoolgebouwen in beeld' zet tientallen projecten in de kijker en toont de enorme verscheidenheid en rijkdom van de schoolinfrastructuur die de voorbije vijf jaar (2013 – 2017) gerealiseerd werd.

Uitgangspunt is aantrekkelijke, moderne, eigentijdse schoolinfrastructuur aangepast aan de noden en onderwijsuitdagingen van de 21e eeuw.

Het fotoboek is opgebouwd uit zes verschillende thema's; multifunctionaliteit, klas- en vaklokalen en specifieke binnen- en buitenruimtes, duurzaamheid, efficiënt gebruik van de ruimte, herbestemming en sanitair.

Je kan het fotoboek raadplegen op de website van AGION.

7.3 Focus op Scholenbouw

AGION verspreidde in 2017 zes digitale nieuwsbrieven 'Focus op scholenbouw'.

De nieuwsbrief heeft tot doel:

- > actuele informatie over scholenbouw aan te bieden aan onze doelgroep
- > de doelgroep te wijzen op belangrijke wijzigingen, beslissingen, evoluties van de organisatie
- > dringende berichten te verspreiden
- > bij te dragen tot een positief imago van het agentschap

Je kan de nieuwsbrieven nalezen op de website van AGION.

7.4 Instrument voor Duurzame Scholenbouw

Het GO! en AGION lieten in 2009 het Instrument voor Duurzame Scholenbouw ontwikkelen. Dit is een praktische leidraad voor de integrale aanpak van duurzaamheid bij scholenbouw. Het laat de bouwheer toe om zijn ambitieniveau te bepalen en te bewaken van voorontwerp tot ingebruikname. Het instrument is een zelfsturend handboek in drie delen. In het najaar van 2016 actualiseerden AGION en GO! dit instrument volgens de regelgeving en de aanbevelingen van dat moment. In 2017 zijn de eerste stappen gezet voor een verdere update.

7.5 Pimp je Speelplaats

Speelplaatsen van Vlaamse scholen zijn vaak grijs, saai en verhard.

'Pimp je speelplaats' wil schoolspeelplaatsen boeiender en natuurlijker maken.

Groene en veelzijdige speelplaatsen dragen o.a. bij aan de gezondheid van de leerlingen, verminderen het pestgedrag, ontkiemen actief burgerschap en engagement.

In 2016 lanceerde het projectteam van 'Pimp je speelplaats' voor het 3de jaar op rij een oproep aan de scholen om zich kandidaat te stellen voor 4000 euro projectsteun voor een groene speelplaats. 120 scholen in Vlaanderen en Brussel gaven gevolg aan de oproep. Er werden 25 laureaten geselecteerd. AGION maakte deel uit van de stuurgroep 'Pimp je speelplaats' en zetelde in de jury.

Eind november 2017 werd 'Pimp je speelplaats 4' gelanceerd.

8 Scholen in de kijker

BASISSCHOOL LUCERNA ANDERLECHT

Basisschool Lucerna Anderlecht © Sepp van Dun

SCHOOLGEGEVENS

gemeente	Anderlecht
provincie	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
onderwijsnet	Gesubsidieerd Vrij Onderwijs
onderwijstype	Gewoon Basisonderwijs

Reguliere Financiering

Bouwprogramma

In functie van het pedagogisch project voorzag de school bij de verbouwing volgende ruimtes: een lokaal voor het oudercomité, een turnzaal, een zaal voor evenementen zoals het schoolfeest, proclamatie, een bibliotheek, een speltheek en een seminariezaal. De gang naar de seminariezaal biedt polyvalente mogelijkheden en is ook de verbinding naar de bestaande kantoortoren. Er is ook een crèche met binnenspeelruimte. Basisschool Lucerna stelt de turnzaal, refter, klaslokalen en de seminariezaal open voor vakantieopvang, taalkampen voor anderstalige nieuwkomers ...

PROVINCIALE SCHOOL VOOR BUITENGEWOON ONDERWIJS, DE STERRETJES TIENEN

Provinciale school voor Buitengewoon Onderwijs, De Sterretjes Tienen © Sepp van Dun

SCHOOLGEGEVENS

gemeente	Tienen
provincie	Vlaams Brabant
onderwijsnet	Gesubsidieerd Officieel Onderwijs
onderwijstype	Buitengewoon Basisonderwijs

Reguliere Financiering

Bouwprogramma

Door zijn duidelijke ruimtelijkheid wordt het gebouw leesbaar voor zowel de kinderen als de bezoekers. De vele doorzichten en brede gangen creëren open ruimtes. De open ruimtes zijn verbonden tot een uitgestrekt speellandschap. Daarnaast zijn er zeer specifieke lokalen ingericht; de snoezelklas en de time-outruimte. De speelterreinen en de sportzaal vormen de ruggengraat van het schoolgebouw. De sportzaal is opgevat als atrium die visueel en programmatisch wordt verbonden aan een polyvalente zaal.

FREINETSCHOOL 'T GROEN DRIESKE GENTBRUGGE

Freinetschool 't Groen Drieske, Gentbrugge © Sepp van Dun

SCHOOLGEGEVENS

gemeente	Gentbrugge
provincie	Oost-Vlaanderen
onderwijsnet	Gesubsidieerd Officieel Onderwijs
onderwijstype	Gewoon Basisonderwijs

Reguliere Financiering

Bouwprogramma

Het bouwprogramma van de nieuwe vleugel omvatte vier klaslokalen, sanitaire voorzieningen, een bureauimte en personeelsruimte. Het concept van de nieuwe vleugel is semi-passief. De grote raampartijen en de ruime, lichte lokalen creëren veel natuurlijke lichtinval. De natuuraccenten (houten plafond en kurkwanden) zijn fijn en comfortabel. De school stelt een lokaal ter beschikking van de jeugdbeweging.

VIRGA JESSE COLLEGE HASSELT

© AG Real Estate

Virga Jesse College, Hasselt @ AG Real Estate

SCHOOLGEGEVENS

gemeente	Hasselt
provincie	Limburg
onderwijsnet	Gesubsidieerd Vrij Onderwijs
onderwijstype	Gewoon Secundair Onderwijs

DBFM

Bouwprogramma

De nieuwe sporthal kan in drie compartimenten ingedeeld worden en bijkomend één dojo. Om extra speelruimte voor de leerlingen te creëren, werd bovenop het dak een sportdak gebouwd. Het sportdak en de sporthal bieden de mogelijkheid om de middag gezond en sportief door te brengen.

Onder de vorm van klascompetities of andere activiteiten draagt dit gebouw bij tot de verwezenlijking van ons pedagogisch project.

Specifiek voor dit project is de samenwerking met de stad Hasselt om de volledige sporthal na de schooluren aan hen te kunnen verhuren. Tijdens de zomervakantie vinden er ook sportkampen voor jongeren plaats.

GULDENSPORENCOLLEGE KAAI KORTRIJK

Gulden sporencollege kaaï, Kortrijk @ Dennis De Smet

SCHOOLGEGEVENS

gemeente	Kortrijk
provincie	West - Vlaanderen
onderwijsnet	Gesubsidieerd Vrij Onderwijs
onderwijstype	Gewoon Secundair Onderwijs

DBFM

Bouwprogramma

De 2de graad (3+4de jaar) huist in het nieuwe gebouw aan de Vercruysselaan. Dit gebouw telt meer dan 40 klaslokalen.

Er is een speelplaats, sanitair, een eigen sporthal, een studiezaal en open leercentrum, en een eigen secretariaat en directie.

De neogotische feestzaal is deels gerenoveerd tot schoolrestaurant en studiezaal en uitgebreid met nieuwe leslokalen, mediatheek, administratie en een kleinere gymzaal. De 3de graad maakt gebruik van dit (ver) nieuwdie blok. Er zijn verschillende ruime lokalen voor co-teaching, er is een sta-klas en een kringklas.

HARDENVOORT ANWERPEN

Hardenvoort Antwerpen @ AGION

SCHOOLGEGEVENS

gemeente	Antwerpen
provincie	Antwerpen
onderwijsnet	Gesubsidieerd Officieel Onderwijs
onderwijstype	Gewoon Basisonderwijs en Secundair Onderwijs

Reguliere Financiering

Bouwprogramma

Dit schoolgebouw is een passieve brede schoolcampus, met bijzondere aandacht voor vernieuwende onderwijsmethodes en leerlandschappen, flexibel en creatief omgaan met schaarse ruimte in een stedelijke context. De campus huisvest een grote kleuter- en lagere school en een volledig nieuwe middelbare school.

De kleuterschool bevindt zich op het gelijkvloers in een gesloten, veilige en geborgen vorm. De middenschool zit in een toren die zich op de stad en de wereld richt.

INSTITUUT DAMES VAN HET CHRISTELIJK ONDERWIJS ANTWERPEN

Instituut Dames van het Christelijk Onderwijs, Antwerpen © Thibaut De Winter

SCHOOLGEGEVENS

gemeente	Antwerpen
provincie	Antwerpen
onderwijsnet	Gesubsidieerd Vrij Onderwijs
onderwijstype	Gewoon Secundair Onderwijs

Reguliere Financiering

Bouwprogramma

Het instituut van De Dames is sinds 1834 gevestigd in de Lange Nieuwstraat, maar sinds september 2018 lopen de leerlingen school in de Louiza-Marialei, vlakbij het Stadspark. Daar werd een nieuwbouw van vier verdiepingen hoog gerealiseerd, goed voor tien klassen met helemaal bovenaan een dakspeelplaats. De klassen zijn voorzien van smartboards en verschuifbare wanden om de klassen groter te maken.

ATLAS COLLEGE GENK

Atlas College, Genk @ Thibaut De Winter

SCHOOLGEGEVENS

gemeente	Genk
provincie	Limburg
onderwijsnet	Gesubsidieerd Vrij Onderwijs
onderwijstype	Gewoon Secundair Onderwijs

Reguliere Financiering

Bouwprogramma

Atlas College Genk is sinds 1 september 2018 de nieuwe allesomvattende naam van vier scholen van het Katholiek Secundair Onderwijs in Genk: Sint-Jan Berchmanscollege, Technisch Instituut Sint-Lodewijk, Regina Mundi, Kunstschool Genk en een studentenverblijf. De scholengroep is gehuisvest op één grote site op de onderwijscampus Bret, dat zich situeert aan de rand van het centrum van Genk.

De onderwijscampus is het resultaat van de gefaseerde uitvoering van het masterplan met verschillende domeinen; Junior, Klassieke Humaniora, Economie en Organisatie, Wetenschap en Sport, Zorg en Welzijn, Kunst en Vormgeving, Techniek en Innovatie en Studentenhuis.

VRIJE BASISCHOOL SINT – PIETERSCOLLEGE LAKEN

Vrije basisschool Sint – Pieterscollege, Laken @ Thibaut De Winter

SCHOOLGEGEVENS

gemeente	Laken
provincie	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
onderwijsnet	Gesubsidieerd Vrij Onderwijs
onderwijstype	Gewoon Basisonderwijs

Reguliere Financiering

Bouwprogramma

Het bouwprogramma omvatte afbraakwerken, verbouwingswerken aan de klaslokalen, de turnzaal en de inrichting van een interactieve leerbevorderende speelplaats. Op de bovenste verdieping van de school is een kinderdagverblijf gehuisvest.

VRIJE BASISCHOOL LUTGARDIS ETTERBEEK

Vrije Basisschool Lutgardis, Etterbeek © Thibaut De Winter

SCHOOLGEGEVENS

gemeente	Etterbeek
provincie	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
onderwijsnet	Gesubsidieerd Vrij Onderwijs
onderwijstype	Gewoon Basisonderwijs

Reguliere Financiering

Bouwprogramma

De school realiseert dit bouwproject via een masterplan verspreid over verschillende fasen en gebouwen op en rond de scholencampus. De verschillende (ver)bouwfases zorgen ervoor dat de school als één nieuw geheel gaat functioneren.

Lutgardisschool stelt de speelplaats, refter en klaslokalen open voor speelpleinwerking en de muziekschool.

De basisschool Lutgardis, het kinderdagverblijf De Kollebloem en de instelling voor buitenschoolse opvang Stroomopwaarts huisvesten op één en dezelfde site.